

چکیده

از آن جا که حقیقت جویی یکی از امور فطری انسان است و بشر در طول تاریخ همواره در پی شناخت و جداسازی حق از باطل بوده است، این پایان نامه با موضوع ارتباط دو سویه حق و علی (ع) طبق حدیث شریف نبوی «علی (ع) مع الحق و الحق مع علی (ع)» برای دستیابی به حقیقت و شخصیت حضرت امیر (ع)، به عنوان حقیقت مجسم می پردازد. مطالعه شناخت عمیق شخصیت آن بزرگوار، درک مفهوم حق را برای انسان به خوبی سهل می سازد. بررسی دو بخش مجزا از هم تحت عناوین حق مداری علی (ع) و علی مداری حق، مفهوم دوسویه بودن را روشن می نماید. به عبارتی وقتی حق مداری مطرح است، حق در مرکز قرار دارد و علی (ع) حول محور او می گردد. ولی هنگامی که علی مداری عنوان می شود، علی (ع) در مرکز قرار دارد و حق حول محور او می گردد. یعنی هر چه علی (ع) انجام دهد و بگوید، قول و فعل و تقریر او همگی معیار عین حق است، چرا که او معصوم است و معصوم گناه و خطا و جهل و نسیان حتی در اندیشه اش هم خطور نمی کند چه برسد در مرحله عمل. از روش کتابخانه ای با مطالعه انواع کتب فریقین، این نتیجه حاصل شد که عبارت الحق مع علی (ع) در سخن گرانقدر پیامبر اکرم (ص) بالاتر از قسمت اول حدیث است، زیرا علی (ع) مظاف حق قرار دارد. به عبارتی فراز اول «علی (ع) مع الحق» جمله تاریخی و معرفت بخشی است و فراز دوم «الحق مع علی (ع)» راهنمای انسان حق جو در هر زمان و مکان می باشد. این معیت نه معیت ظاهری باشد که حاکی از دوئیت است، بلکه باید گفت وجودی یگانه و متحد که علی (ع) و حق عناوینی یکسان در اشاره به آن هستند.

واژگان کلیدی: علی بن ابیطالب (ع)، حق، حقانیت حضرت علی (ع)، معیار حقیقت، معصوم

Abstract

One of the innate things of man is truth seeking and man has always sought to recognize and separate the right from falsehood throughout the history. The present research is to achieve Ali's character and the truth as a reality with the title of the bilinear relationship between the Right and Ali based on the noble hadith (Ali is with the truth and the truth is with Ali) Study and cognition of his profound character, makes it easy to understand the concept of the right for man. The concept of two sidedness is clarified by studying two distinct parts of the subject under the following title: Ali's reality-centeredness and reality's reality-centeredness. In other words, when the right is raised, the right is centered and Ali is around it. But in case of Ali-centered-right, the right turns around him. It means whatever Ali does and says; his statement, actions and sayings; all; are the criteria of right because he is innocent and sinless and because of that error, unawareness and ignorance not only does not occur in his thoughts, but also in his action. Based on the library method of studying different kinds of the Sunni and the Shi'i books, it is concluded that the phrase (Ali is with the truth) in Mohammad's saying takes higher position because Ali is the to refer to. In other words, the first line is historical and epistemic and the second line is the guide for the one who seeks the right in any time and place. This criterion is not the apparent characteristic of the divine, but it should be said that it is the one and only existence which Ali and Right are entitled to refer to it.

Keywords: Ali ibn Abi Talib, right, Ali's rightfulness, the truth criterion, innocent (sinless)

الملخص

بما أنّ طلب الحقيقة من الشؤون الفطرية للإنسان، و هو على مدى التاريخ، مازال يبحث عن معرفة و فصل الحق من الباطل، فذلك هذه الأطروحة تحت موضوع العلاقة المتبادلة بين الحق و على (ع) ، وفقا للحديث النبوي الشريف «على(ع) مع الحق والحق مع على(ع)» تتناول عنوان الحقيقة المتمثلة و المتبلورة للحصول على الحقيقة والشخصية لعل(ع).دراسة المعرفة العميقة لشخصية على (ع)، تسهّل درك المفهوم للحق بشكل جيد. و هذه الدراسة في قسمين منفكين تحت عناوين: الحق الرئيسي لعل(ع) و محور على (ع) للحق، تظهر مفهوم التبادل. بتعبير آخر، عندما يطرح الحق المحوري، يقع الحق في المركز، و على (ع) يدور حول محوره. لكن، عندما يطرح محور على (ع)، يقع على (ع) في المركز، و يدور الحق حول محوره. يعنى: ما يفعل على (ع) ويقل، قوله و فعله و تقريره، معيار عين الحق، لأنه معصوم و المعصوم هو الذى لا يخطر الذنب والخطاء و الجهل و النسيان بباله، ولايقوم بها في مرحلة العمل. من خلال اسلوب المكتبة و ايضا دراسة انواع كتب الفريقين، اتضح لنا أنّ عبارة الحق مع على (ع) في الحديث القيم للنبي صلى الله عليه وآله، أعلى من القسم الأول للحديث، لأنّ على(ع) يقع في محور الحق، بتعبير، الجملة الأولى «على(ع) مع الحق» جملة تاريخية و تعريفية و الجملة الثانية «الحق مع على(ع)»، دليل و مرشد الإنسان الطالب للحق في كل زمان و مكان. هذه المرافقة، مرافقة ظاهرية تمثل الثانية، بل يجب أن نقول إنّ وجودا واحدا يعتبر على (ع) و الحق كعنوانين متساويين.

الكلمات الرئيسية: على بن ابي طالب (ع)، حقيقة الإمام على (ع)، معيار الحقيقة، المعصوم